

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

Наталя Марченко

**ВОЛОДИМИР
РУТКІВСЬКИЙ:
тексти долі**

Біографічний нарис

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

УДК 82-312/6

ББК 84-4

М 25

Науковий редактор:

кандидат історичних наук, Генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського **В. І. Попик**.

Рецензенти:

доктор історичних наук, Директор Науково-дослідного інституту козацтва **Т. В. Чухліб**;

доктор філологічних наук, ст. н. с. Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка **Г. А. Александрова**;

кандидат філологічних наук, Генеральний директор Національного музею Т. Шевченка, Лауреат Національної премії України імені Т. Шевченка **Д. В. Стус**.

Затверджено до друку Вченою радою Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (протокол № 7, від 17 травня 2013 р.).

Марченко Н.

М 25 Володимир Рутківський: тексти долі : Біографічний нарис / Н. Марченко. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. — 432 с.

ISBN 978-966-10-7989-1

Із позицій новітньої біографістики видання висвітлює основні етапи життя, презентує світогляд та простежує історію виданих до сьогодні творів видатного українського дитячого письменника, лауреата Національної премії України імені Т. Шевченка Володимира Григоровича Рутківського.

Книга містить ґрунтовний аналіз творчої спадщини митця, його епістолярій (листи та спогади), що вводиться до наукового та культурно-мистецького обігу вперше, та добірку висловлювань письменника щодо специфіки дитячої літератури та особливостей письма для дітей. Історико-біографічні коментарі автора нарисів розкривають відомості про інтелектуальне оточення Володимира Рутківського у різні періоди життя, а також широко представляють джерела його біо- та бібліографії.

Призначене науковцям, викладачам, бібліотечно-інформаційним працівникам, студентам, але, насамперед, — широкому загалові читачів, яким цікава драматична доля сучасного митця, тісно переплетена з усе ще мало відомою на загал історією літератури для дітей в Україні.

УДК 82-312.6

ББК 84-4

Охороняється законом про авторське право. Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу видавця.

ISBN 978-966-10-7989-1

© Марченко Н. П., 2013

© Навчальна книга – Богдан, 2014

*«Знаєте, я десятиліттями розмовляв
лише із собою, а це, згодьтєся,
вельми нудно»*

В. Г. Рутківський

Читачеві, аби зазнайомитися

«Працюймо, пані Наталю! Бо любов вимагає не поклоніння, а праці!»

В. Г. Рутківський.

«Коли не пишеться, змушую себе читати, читати й читати. Аж доки згвалтована читанням підсвідомість не видасть щось своє. Цього разу після кількох тижнів безуспішного сидіння перед компом взявся за Агату Крісті — в мене понад тридцять її романів. І реакція підсвідомості на це вже є. Але якась дивна. Приснилося, що я вліз в якусь конспіративну компанію, яка займається прихованою експропріацією мізків. Невдовзі отямився, бо вже ніби третій день не являюся додому і дружина, мабуть, місця собі не знаходить. Проте мої нові колеги мене не відпускають. Я вибрав слушну мить — і ккурнув. Кодло, погрожуючи найстрашнішими карами, кинулося слідом. І було ясно, що коли вони мене схоплять, — тоді все. Тож зусиллям волі щохвилини, аби не розпізнали, перевтілююся в казна що. Проте колишні колеги теж не дурні — так і миготять по всіх усядах під всілякими личинами, пиками, російськими мордами, білоруськими тварами.

Одна з них мала навіть обличчя старенької, яка з сім'єю нещодавно перебралася до древнього дворового флігелю. Майже щоранку родачки виводили її у двір, усаджували під вишняком обличчям до нашого будинку. І варто було промайнути у вікні третього поверху, як її погляд одразу зупинявся на мені. Інколи навіть здавалося, що стара при цьому щось шепотіла. Чи то проклинала мене як мешканця елітного сталінського будинку, чи бачила в мені старого знайомого, що років під сорок тому виступав у її класі чи на її виробництві, і вона ніяк не може збагнути, де вона мене бачила...

Але вибачаюся за відступ. Як тільки я починав цікавитися однією з цих надокучливо мерехтливих фізіономій і збирався розібратися, що ж з нею буде, коли її поставити в такі і такі умови, — як вони негайно перевтілювалися на моїх колег і з криком «ага, попався, тепер тобі капець!» — кидалися на мене.

Раніше я в таких випадках прокидався в холодному поту, а зараз винайшов досить цікавий засіб захисту. Коли вже тебе вирахували — то треба дивитися не в їхні очі, а туди, де має бути сонячне сплетіння. Як Хома Брут у свій псалтир. І тоді вони перестають бачити мене. І коли не дивитися ні на що (хіба що краєм зору) — то можна бути впевненим за свою безпеку. А найголовніше — не простежувати долю об'єкту, що зацікавив тебе, до кінця, бо будь-який кінець є примітивним, банальним і безвихідним тупиком. А от коли все крутиться-вертиться і в якійсь при цьому взаємодії — тоді все добре.

Тож дивився я кутиком зору на все, а в підсвідомості билом било: «На свете счастья нет, но есть покой и воля...». Спокій і воля... Вічний супокій і нескінченна свобода від усього суєтного...

Прокинувся і довго роздумував, до чого це і як цю ситуацію мені, письменникові, використати. Аж чую під вікнами якусь шарканину і тихі голоси. Мабуть, виводять стареньку з флігеля. Проте, це була не вона. Замість неї тихо перемовлялося зо два десятки людей у чорному. За хвилину у дворі з'явилася машина ритуальних послуг і дуже хлопці витягли з неї домовину зі старенькою.

Я чув від діда, що коли тобі являються під ранок мертві родакки, — тобі залишилося жити зовсім недовго. Але чого чекати від чужої старої? Оце збирався розвідати, хто вона і звідки, але пригадалося застереження — що не треба йти у своєму розслідуванні до кінця — бо за ним не буде нічого, окрім вимушеного вічного супкою...

Отак і живу. Сиджу й думаю, що раніше такі шикарні сюжети снилися! А тепер...

Хоча, якби був років на двадцять молодший, то, може, й спокусився би на роман без початку і кінця, на роман, в якому немає ні вчора, ні завтра, а лише сьогодні — і нічого, крім сьогодні...

Сподіваюся, це тимчасово, бо ж немає нічого страшнішого, як літня спека...»¹.

Щиро,
В. Рутківський.

---

¹ Лист В. Г. Рутківського до Н. П. Марченко від 19.08.2010 // Домашній архів автора.

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
книги.